



ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre Espanya pessetas 1·50—Cuba, Puerto Rico
y Extranjer, 2·50

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARA AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

LA SETMANA
DE DIJOUS A DIJOUS

S' tracta en el Congrés la qüestió clerical; però per les branques y fugint de tota solució definda.

Alguns diputats com en Canalejas y com l' Alfonso González prou se mostren contraris de las intrusions del clericalisme en la vida política y social; pero al govern com si li diguessen Llucia. El govern en lloc d' atenir-se á lo estrictament estableert en el Concordat per lo que respecta á no permetre la existencia de altres corporacions religiosas que las pocas allí expressament marcadas, declara haver entrat en negociacions ab el Vaticà, lo qual vol dir qu'en aquest punt serà lo que tassi... l' Papa.

Dintre de l' actual ordre de cosas no hi ha remey: las ordres religiosas serán mantingudas, porque així ho volen els que tenen la vista fixa en els poders repartidors de carteras.

Al poble no se li donarà la més mínima satisfacció: si per cas la vol, se l' haurá de pendre.

Ja tenim á n' en Moret president del Congrés de Diputats, y com á tal hereu del tupé de n' Sagasta, de manera que quan D. Príxedes faltí, ell pugui reemplassarlo... ey, sempre que alguns dels fusionistas més ambiciosos no li seguin l' herba sota 'ls peus.

Per altra part en Moret, apart de la llabia, no té cap condició que l' recomani. Sol fer discursos molt perfumats: pero l' olor de pomada no engreixa.

E buit que acaba de deixar en el ministeri ha produhit de moment un gran reviscolatament de concupicencies, sent tants els que pretenen la cartera vacant, qu' en Sagasta per fugir de mals-de-cap, s' ha pres tot l' istiu de coll per determinar á qui ha de donarla.

Això demostra que així com se pot passar una llarga temporada sense provehir un dels ministeris més importants per las funcions que ve obligat á desempenyar, així mateix podrían quedar vacants tots els demés sense que l' país ne vingüe á menos: molt al contrari, menys destorps.

Y no 's pensin, la cosa no està tan lluny de la realitat com molts se figuran. Una bona part dels ministres, com si s' haguessin llevat de mala lluna, anuncian l' altre dia la seva dimissió. L' Ursáiz, porque la comissió del Congrés remoleja en aprobar els seus projectes; el Duch de Veragua porque s' ha averiguat que va vendres á una casa l' dich de l' Habana á menos preu de la que un' altra li oferia; ab la circumstancia especial de que aquesta l' ha adquirit de la primera, pagantli una bona prima; y al·gún altre ministre, per motius especials també feya l' bót.

En Sagasta fa mans y mánegues per evitar que se li desmoroni aquest castell de cartas. Cada dimissionari implica un disgust en relació ab els elements amics del que dimiteix, y una serie de intrigues per part dels aspirants á sustituirlo, seguidas de un gran incomodo dels que s' creuhen posposats.

Aquesta y no altra es la política regeneradora que se 'ns dona á tot pasto. Magnífich aliment perque la nació recobi las perdudas energies.

No s' ha vist mai un país més desgraciat: ja no hi ha més vida que la dels cuchs que s' barallan pera devorar el seu cadáver.

El Jubileu de Zaragoza ha acabat, ja desde l' primer dia, com el rosari de l' aurora. El poble estava excitat contra las provocacions dels llanuts empennats en cantarli l' tràgala, els quals per lo que



—¿Que no vas á pendre banys?
—Sí, banys... de sol; de casa á la fàbrica y de la fàbrica á casa.

pogués ser anavan á la professió, els mes d' ells ab el Sant Cristo de sis tiros á la butxaca.

Va començar la gresca, quan un ministre de aquell Deu que recomenava presentar la gaita esquerra al rebre una bofetada á la dreta, badava de un cop de vara de pendó l' cap de un xicot que xiulava.

Desde aquell moment, de cops de pedra, garrotadas y tiros no n' vulguin mes.

Acorralats en una iglesia 'ls místichs devots van fers'hi á tiros: fins ne sortian dé dalt de un campanar.

El governador de la província, clamat pel poble liberal, recomenava la pau y la calma, qu' es lo que deu fer tota autoritat que comprenGUI la seva missió. Res de treure la guardia-civil á fer desgracias.

A conseqüència de la refrega, que va ser molt severa, s' contan mes de 50 ferits, entre ells el general carlí Cavero, que manava aquelles pandillas de carcundas.

Dificil determinar lo que guanya la religió ab aquestes escenes: lo únic que en tot cas se pot saber es lo que hi guanyan els apotecaris.

PEP BULLANGA



ARRANQUÈM UNA CARETA

JUAN el dissapeste's va rebre'l telegrama anunciant que á despit dels esforços de 'n Romero, havien sigut aprobades las actas de Barcelona, m' figurava que 'ls diputats regionalistas aprofitarien la festa del diumenge per emprendre'l viatge á Madrid, coloçantse'l dilluns mateix de cara á la fiera del centralisme. Ja que havíen perdut l'oasió de anar á discutir les eleccions de Barcelona, ab tot un arsenal de arguments contra la política electoral del govern y las infamias del caciquisme, á lo menos—pensava jo—s'escabalarán, presentantse briosos en el Congrés y entaulant de bonas á primeras el debat á que venen compromisos.

Pero, no seyors: en lloc de anar á Madrid, van anar al Tívoli, perdent un parell de dies, avants d'empendre la marxa cap á la Vila del O.

•••
¿Y qué van fer al Tívoli?

Senzillament entretenir la gana dels seus partidaris fent veure que fan y no fent res al cap-de vall.

No altra cosa significa enarbolar la bandera del concert econòmic, idea que ningú enten, perque ningú s'ha pres la pena d' explicarla en tots els seus detalls, y que per tal motiu, mentre subsisteixi'l present estat de cosas, resulta de tot punt impracticable.

Que las lleys tributaries son una serie de rateras paradas contra 'ls interessos dels contribuyents: aixó es cosa que tothom la sab y no son sols els regionalistes els que la lamentan. Que á favor de aqueixas rateras ve la plaga dels investigadors á guanyar la vida, entenençense ab aquest y ab aquell altre, á canvi de lliurar dels horrors de un expedient: si aixó—segons el criteri de dels oradors del meeting—encara es una ganga. Ben clarament va dirho 'l seyor Raventós (segons la versió de *La Perdiu*) ab las següents paraules: «Aixó no pot seguir. Y sort encare del bon sentit dels investigadors, que fan que las lleys no s' compleixin, que si s' cumplissin, Deus en guard.» (Grans aplausos que s' repeteixen llarga estona.)

Després de aqueixa afirmació y de aqueixos aplausos vagin á creure en la sinceritat ab que la gent de bé demana'l concert econòmic!

•••
Si jo m' trobava en el lloc dels que desde Madrid remenan las cireras, no tardaria un minut en concedir lo que reclaman, may sigués sino per un any y á manera de prova. Prompte's veuria si 'l tal concert seria concert ó desconcert, y si provocaria'l disgust de tots els catalans, tal com el provoca 'l re parto dels consums, qu' en petit vé á ser també una especie de concert econòmic en los pobles que s' valen de tal sistema, y dels quals han d'emigrar forzosament els que no son amics dels de l' olla.

—Oh—dirá algú—es que lo que passa en aqueixos pobles, es tot obra del caciquisme. Podrà ser molt bé; pero qui que conegui l'espiritu de bandera que per desgracia domina en tots els reconys de Catalunya, pot assegurar que á penas destruit el caciquisme pantorrillesch, no 'n naixerà un' altre desseguida de pitjor? Y contra las sevases injusticias quin amparo trobarian els que 'n sigueixen víctimas? Avui encare devegadas—y podrà citar mil cassos—els representants del poder central las reparan. Qui las repararia si arribava á imperar el caciquisme regionalista?

Per creure en la pureza y la lleialtat de las personas y de las agrupacions, no hi valen discursos ni promeses. Y molt menos promeses ni discursos regionalistes. Els fets retraten als homes que no las paraulas. En las passades eleccions els mateixos regionalistes de Barcelona que blossomaven de una gran pureza electoral, van apadrinar descaradament las tupinadas de Manresa exercidas en pro de un seu corregidor. Desde llavors som molts els que arruïfem el nas y ab rahó, quan pretenen presentarse com á monopolisadores de la moralitat electoral.

Y si aixó han fet per un' acta quin no farian si arribessin á ser directors del desconcert econòmic, tractantse de la butxaca, qu' es lo que més sol estimar la gent de bé de Catalunya?

Aquí, abont tothom té la deria d'enriquirse á tota costa, tirant al pròxim de nassos contra una cantonada; aquí abont está en vigor la màxima de que lo qu' es del comú no es de ningú; aquí abont no hi ha satisfacció intima comparable á la qu' experimentan la major part dels que s' dedicen á fer diners, que la de poder defraudar á l' administració, ja siga la del Estat, ja la del municipi, espanta pensar en lo

Un concert econòmic al Tívoli (per R. Miró)



BARCELONA.—Aquí ja la sabém de memoria aquesta música. Aneu á Madrid á tocarla, y veuré quin efecte fa.

que succehiria si la tributació hagués d' adquirir caràcter autonòmich, com pretenen els del concert

•••
Per creure en la virtut de la titulada *gent de bé*, conseguida per la eficacia de determinades idees, seria precís que 'ls que tenen, comensemssen per declarar lo que posseicheixen, pagant religiosament lo que 'ls pertoca. Aixó que succeheix á Inglaterra, i pais del sentit práctic, no succehiria per molt temps á Catalunya, ahont cada hú mira per ell mal el pais s' ensori.

Flavors no hi tindrian la vida 'ls investigadors. Y si tal fos lo que xuclés l' Estat, se veuria palpablement la monstruositat de las lleys tributaries vients, y ben poch costaría de derogarlas ab l' apoyo decidit de tota la nació.

Pero no cal esperar aquesta virtut dels qu' en als conceptes, donan probas repetidas del seu egoisme.

•••
Quants dels que avuy demandan el concert econòmic, fan un sol acte que tendeixi á millorar la sort de las classes traballadoras? A favor de tota mena de proteccions, els fabricants prosperan y s' enriqueixen, mentres la immensa majoria dels traballadors á penas poden viure. L' elevació dels cambis refubeix fatalment sobre la nutrició del operari, que percepix avuy el mateix jornal que ahir, quan els aliments estavan á la meytat del preu de avuy. Y quin rasgo de noblesa en favor del obrer se pot citar per part dels que ab tan afany demandan que se ls deixi arreglar á la mida del seu gust la tributació de Catalunya?

Ni una sola vegada en cap dels seus meetings han dit una paraula contra la odioosa contribució del consum que pesa principalment sobre las classes necessitadas. Y aquests son els que han de redimir á Catalunya per medi del concert econòmic?

•••
Bé, se m' dirá; pero fins aquí vosté no fa més que sembrar desconfiansas y negacions. ¿Qué faria vosté per arrancar á Catalunya de las graps de tots aquests paràssits que pretenen xuclársela de viu en viu, á las ordres de un govern desmoralisat y derratador?

•••
Volent saber lo que faria? En primer lloc guardarne molt de separar la causa de Catalunya de la d' Espanya com fan els concertistas ó 'ls desconcertistas ab tan mala sombra, que han arribat á desvirtuar tota la eficacia de las sevases campanyas.

Una vegada conseguida la mancomunitat d' aspiracions, ja que tot' Espanya està patint del mateix mal, una bona bufada y á terra l' altar del sant, de manera que culiss al dessota á las pandillas que l' adoran pels favors que 'n reben y pel compte que 'ls hi té!

•••
Volent que 'ls ho digui més clar? La Revolució!

La Revolució per las caixaladas, es á dir una Revolució de las que 's fan ab las dents, que al cap-de vall, son las úniques que prosperan.

•••
Al arribar aquí ja veig á la gent de bé, girarse d' esquena, per empender la marxa murmurant:

•••
Bah!... Bah!... Fet y fet tant se val que 'ns atengú á la opinió del Sr. Raventós: vinguin investigadors ¡qué dimoni qu' ells á lo menos fan que las lleys no s' compleixin... y qui dia passa, any empeny.

Y que quedí tot com estava, que al cap-de vall es lo que volen y lo que conseguixen á pesar de lo que predican.

P. K.

SAGASTA

SONET

Quan Sagasta comet algun excés diu la gent,—y no pochs ab tó formal:

—aquest home no ha estat mai liberal, y responden els seus: —Vaya si ho es!

Si es així, ho dissimula d' alló més, y el dissimulo y fingiment es tal,

que casi bé la pena ja no val de saber si val molt ó no val rés.

Aquest home es un tipo que 's disfressa

A TORNARHI

A dos anys l' amenassa dels presupostos de 'n Villaverde va caure com una bomba sobre 'l país. La protesta fou unánim y els gremis varen saber patintisla en una forma enèrgica que potser haguera donat bons resultats á mitjans de la por, disfressada de prudència, de la gent pastelera ó seria com ells se diuen.

Las circumstancies han empitjorat. Els presupostos d' en Villaverde no son una amenassa sino un fet. Els anuncis de reorganisació en els serveys administratius s' han deixat corre; las promeses de descentralització continuan enlayre pera distractio de babaus; els propòsits d' economías s' han tornat nos desplifarrós, y la crisi que s' observa en tots els rams de la industria ha fet més impossible de suportar las cargas que suposan els descabellats plans del ministeri d' hisenda d' en Silvela.

Els elements del Foment, els *sensats*, els peixos grossos, varen contenir fa dos anys als gremis fentlos cedir en sa actitud honrada y ferma, deixant en treure que ja era cosa pactada la concessió del concert econòmic y que faltava solzament pera obtindré tornar á la normalitat; perque el govern no volia que semblés que cedia á la presió d' una amenaça.

Va arrossar tothom; s' han pagat vuy tristes sense protesta y quan semblava que havia de venir el premi á la paciencia dels contribuyents, surt el govern ab l' arrendament del cobro dels impostos, negant resoltament á tot aplaçament y fent perdre tota esperança d' obtenir l'autonomia administrativa.

Es en va esperar per las bonas cap mena de concessió que tendeixi á millorar la condició del contribuyent y á moralizar la manera d' administrar. La gent que dirigeix la cosa pública vol una administració ben enredada, per tenir sempre ocasió de repartir patents de lladre als amics morts de fam.

Es inútil apelar á rahonaments que no son atesos; es per demés suplicar y humiliarse, perque llavoras s' ensorbeixen; es temps perdut parlar fort, perque llavoras responen ab el llenguatge groixut de la patrioteria buyda. L' únic modo de convéncies' es obrar y á sas desatinadas pretensions oposar una enèrgica resistencia.

Ni 'l govern conservador que va caure ni el govern liberal que 'l succeixi al poder han reorganisat els serveys, ni han fet economías, ni han moralitzat l' administració, ni han aflixat els lligams del absurd centralisme que 's xucla la vida nacional. Al revés, han seguit despilfarrant y entretenintse en petitesas deixant pendre proporcions aterradoras á tots els problemes de quina resolució depén la existència de nostra patria.

Hi ha, donchs, molt més motius que dos anys enrera per encararse ab el govern y dirli:—Alto; fins aquí hem arribat! Traballals malament; donchs, no t' pago. Pleguén y un ó altre ho arreglarà.

Y vaya si s' arreglarà! Tothom està conforme en que es necessaria una revolució. Pera ferla desempeñant carrers sobre por. Pera ferla plegant els brasos tothom serveix.

L' ensaig d' ara dos anys pot sernos útil pera sa piguer fins hont hem d' arribar y de qui 'ns podem fiar.

JEPH DE JESPUS

EMINENCIAS PARLAMENTARIAS



MELQUIADES ALVAREZ

Diputat republicà per la circumscripció de Oviedo



On debut parlamentari ha sigut un gran aconteixement. En Melquiades Alvarez, catedràtic de la Universitat de Oviedo, es un admirable orador parlamentari. Bé devia comprendre'l mèrit y l'alcans de la seva paraula privilegiada, T. Sr. Pidal, gran cacich de

Asturias, quan en totes las eleccions anteriors tingue medi d' ensorrallo. Mes aquesta vegada, trobantse exercint el càrrec d' embajador prop del Vaticà, no li ha sigut possible: bé podrá, donchs, en Pidal «que va anar á Roma per la penitència.»

En Melquiades Alvarez es un republicà convençut, y aixó 'ns basta pera saludarlo plens de satisfacció y entusiasme.

Per mes que voldríam véure'l militar en las filas del radicalisme, perque l'estat polítich actual d'Espanya entenem qu' exigeix una acció enèrgica de l'esquerra republicana, no per això hem de respectar menys el seu sentit gubernamental, professantlo com el professsa ab tota sinceritat.

En Melquiades Alvarez comprén que la República també té molt que fer pel costat de la dreta, y en aquest sentit traballa. Quan després de la Revolució vinga'l període de repos necessari pera afiansar sas

(N. de la R.)

SAGASTA

SONET

Quan Sagasta comet algun excés diu la gent,—y no pochs ab tó formal:

—aquest home no ha estat mai liberal, y responden els seus: —Vaya si ho es!

Si es així, ho dissimula d' alló més,

y el dissimulo y fingiment es tal,

que casi bé la pena ja no val

de saber si val molt ó no val rés.

Aquest home es un tipo que 's disfressa

F. Pi y MARGALL

(*) En la qüestió religiosa a que 's concreta 'l present article, son molts els republicans que sense ser federal s'han acordat en P. i Margall. Sustancialment es una qüestió completamente distinta de la federació.

(N. de la R.)

conquistas, els homes de tendència gubernamental tindran molt que fer en aquest sentit estrictament conservador. L'equilibri perfecte es condició essencial de la marxa segura de les societats per la via del progrés. Tota locomotora, per rauda que siga, necessita l'fre pera no descarrilar en els moments de perill.

[Benvinguts sigan, donchs, els homes de mèrit, que desde lluny atenen á una tan previsora necessitat del nostre porvenir!]

No rebutjarém, donchs, com han fet alguns malaconsellats el conurs de aquest nou orador y home públic, que posa al servei de la causa republicana son talent reconegut, sa intel·ligència clara y sa pràctica hermosíssima.

Algú suposa qu' en Melquiades Alvarez ha vingut á recullir l'herència de 'n Castelar. Si tal ha de ser, creym que sabrà expurgarla de totes aquelles caprichoses y encare no explicadas concordançies ab els partits monàrquichs, que van tirarla á perdre.

En Melquiades Alvarez y tots quants se sentin disposats á seguirlo, allisonats per l'experiència, sabrán mantenir-n' estèm segurs—els seus ideals republicans, en les esferes de la pureza y l'independència, rebutjant ara y sempre tot contacte ab els partits corruptos y podrits, que malmenan y descomponen tot lo que tocan.

Aixis á lo menos ens ho fà esperar el magnífic discurs ab que va debutar en el Congrés, que ab tot y 'l seu sentit gubernamental va posar en descubiert la impotència del govern davant de dos qüestions tan imperiosas, com las que's refereixen á reprimir la preponderància del clericalisme y á la necessitat d'empendre algunes reformas de caràcter social.

Un sol discurs del eminent y jove orador ha sigut prou pera deixar ben demostrar que pels mals d'Espanya no hi ha cura, en mans dels que tenen per única norma la falsia y per únic objectiu la concienciació.

J. R. y R.

A UNA

Ja has lograt lo téu anhel!
Ja tens tot quan desitjavas!
Ja tens criats que 't serveixen,
tens joyas que 't engalan,
adoradors que 't adulan,
babaus que los fets ensalsan;
tens carretel-las, tens cotxes,
vesteixes ab elegància,
y pots fer tot lo que vols
tenint l' o'màs vessadas.
Quif s' havfa de pensar
quan feyas de cotillaryre,
que havías de ocupá un dia
una posició tan alta?
Quif m' havfa may de dir
á mí, que tant t' estimava,
que entre 'ls brassos de altres homes
havfa de contemplar-te?
Ben mirat... vas obrar bé;
si jo soc un pobre diable
que may hauria pogut
satisfacer las tévans ansias.
Tú desitjavas tenir
joyas, criats y carruajes,
y un obrer com jo, no pot
donarte cosas tan caras.
Quif com jo, té de passar
ab lo eurt jornal que guanya
y exposat continuament
á que l' aplasti una màquina,
no té criteri ni seny
si s' atreveix á estimarte.
No obstant, jo 'm vaig atrevir
á ferho, y avuy, encare,
quan te veig pels passeigs públics
mostrant, y luhint las gulas,
rebrota en mon cor, l' amor
que llavora te professava.
Tú vas desdenyarne un dia
ab sarcàstica rialla,
més, no ho dups; ija vindrà
lo dia da'ma venjançal.
Avuy qu' ets guapa y ets jova,
tens qui 't protegeix y ampara;
mes quan lo transcurs del temps
comensi á esborrar las gracies,
tots aquests que avuy t' admirans,
t' adulans, mimans y ensalsans,
s' apartaran d' apropiar-te
y t' escarniran ab sanya.
Quan ja no trobis qui 't vulga,
quan sola y desamparada
rodís per 'quests mons de Deu,
en lloch d' inspirarme llàstima,
ab la fatlera de un boig
me 'n riuré de ta desgracia.
Llavors, á n' aquells que 't voltin
els hi podré d' ab veu alta:
Aquesta que aquí veiéu,
pobra, trista y demacrada,
es la mateixa que un dia
anhelant glòries mundanas,
vá desdenyat ab atíves
y ab sarcàstica rialla,
l' amor de un honrat obrer
per un amor plé de infamias.
(No li tinguerà compassió!
Deixéu que purgiu sa falta,
puig las donas que com ella
l' honra venen ó substançan,
no mereixen que ningú
aixugui las sevæs llàgrimas.»

J. USÓN



EMPS enrera va calarse foch á una iglesia de Galicia. Segons tots els indicis que van tenir ocasió d'observar, l'incendi era voluntari. Y tractantse de tal sacrilegi qu' i podía haver comès sino un liberal?

Donchs, no seyors: avuy se sab que l'autor del incendi es un carlí, de aquells qu' en l'última guerra també 'n cremavan de iglesias sobre tot quan s' hi refugiavan els voluntaris de la llibertat. Pero aquesta vegada va ferho perque dongues-

sin la culpa als lliberals. Ara sols falta averigar qui jesuita va donarli aquest concell, perque á mi que no m' ho dignin, aquest incendi put á jesuita.

Es una veritat com un temple la que va dir en Pi y Arsuaga, en el meeting celebrat diumenge a Mata-ró per tots els republicans sense distinció de procedències, fraternalment units:

«Els catalanistes—digne—volet a Catalunya autònom; pero al català esclau del clericalisme y la reacció.»

Y aixis es en efecte. A despit de alguns que creuen de bona fé que pot conciliarse el catalanisme ab la democràcia, està probat que la immensa majoria del catalanisme, ab sus preocupacions tradicionals, no la senten ni la comprenen l'autonomia individual, condició cosmopolita qu' es l'única base ferma y segura de la llibertat.

El Sr. Azcárate ha passat balans dels fets de la Corunya. Suma total de desgracias: 12 morts y 25 ferits graves.

Aquest resultat en dues batallas. La primera quan els huelguistes van ser acorrallats dintre de una colecta. La segona quan el poble anava á enterrar a un dels morts, víctima de les balas dels mañusers.

Y ara ve la part mes edificant. Els civils no van tenir cap baixa, y á pesar de tot s'estan seguint á la Corunya un sens fi de procediment.

en haber nacido el jefe de los federales 50 ó 60 años antes que ellos, y no querer adoptar las corrientes modernas.»

Es una viva llàstima, qu' en Pi y Margall per haver vingut tan aviat al mon s' haja quedat tan resagat en el camí del progrés modern que segueixen els catalanistas... això sí, caminant endarrera com els crancs... y lo mateix que 'ls crancs esperant que 'ls tirin l'olla pera demostrar qu' ells també son rajos... quan els fan bullir.

Ja casi s' havien olvidat els fets lamentables de Manlleu, ab motiu del conflicte entre fabricants y obrers, que 'l Sr. Larroca s' glorjava de haver arreglat, quan ara tot d' una s' han entaulat procediments judicials, pàrlantse de detencions y altres midas que han causat una tristissima impressió en aquella laboriosa comarca.

Es molt trist que hi haja qui no s' vulga convèncer que mentres l' olvit generós es la llevor de la pau, la venjansa ranquinosa es la llevor del odí!

Un date oficial.

El Banc d'Espanya ab un capital de 150 milions de pessetas, n' ha repartides en 20 anys com dividendos als seus accionistas 606 milions y mitj... ó com si diguéssem un 20 per cent de benefici anual.

Cada cinc anys el capital enter amortisantse en forma de interessos.

Això no es un Banc, es un sifon que va de las

En Sagasta donant l' alternativa (per G. Cornet)



—Moret, ja tens la campana;
y per ferte l' hereu meu,

proveixete d' una porra
y deixat creixe l' tupé.

ments, contra ciutadans honrats, per attach y resistencia á la forsa armada.

Allá hont no han arribat els mañusers, volen que hi arribin els concells de guerra.

Això es senzillament iniquo.

A Espanya: Pressupost d' ensenyansa pública: 18 milions de pessetas.

A França: Pressupost d' ensenyansa pública: 220 milions de frangs.

El coteig de aquestes xifras ho explica tot.

Explica sense dar lloch á duptes,
de una manera ben terminant,
que á Espanya tothom vají ab albarda,
que á França tothom vají ab caball.

En el Congrés, el Sr. Irrigaray (llegeixin bé 'l nom, perque sino diríen un disbarat), va fer parlar a Lledó XIII.

¿Qué no sab el representant carlí, que no essent diputat Lledó XIII no pot parlar á n' el Congrés?

Pero 'l va fer parlar, y 'l Papa no va dir lo qu' ell volia que digués.

Li va estar bé; un' altra vegada s' hi mirarà á fer parlar a ningú á la forsa.

Del extracte de un dels discursos pronunciats en el meeting català de Vilanova:

«Hace un caluroso elogio del insigne patricio Pi y Margall, cuyas ideas apenas se diferencian de las que ellos predicen, y añade que la diferencia estriba

butxacas dels espanyols á las dels accionistes; un sifon que raja sempre.

Qualsevol agafí l' trabuch y se'n vaji á Sierra Morena!

Sobre l' elecció de Manresa:

Set individus de la comissió d' actas han votat per la nulitat del l' elecció; sis per la proclamació del S. Junoy; cap, ni un, per la del Sr. Soler y March.

No podria ser d' altra manera tractantse de un regionalista missaire, que no va mirar trevas per apoderarse de un' acta que no li pertanyia.

—Sant Mateu, qui troba es seu—va dir ab motiu de la tutipinada de Sant Mateu de Bages.

Y en efecte, ha trobat lo que 's mereixia: un carpetassó en tota regla.

Pero no s' desconsoli: feridas com las que acaba de rebre si no s' curan del tot, s' alivian considerablement posant-hi colomassa de perdiu.

En Pi y Margall, prenen la paraula per alusiones, va parlar en el Congrés contra las associacions religiosas y cap ministre li va contestar.

Això de las associacions religiosas, devíen pensar els ministres, lo peor es meneallo; massa que 's remean en ellas mateixas.

Un aplauzo entusiasta á las societats obreras tarassencs per l' actitud que han pres, en la qüestió dels escolapis.

No es just—y així elles ho consideran—que 's treguin anualment deu mil pessetas dels fondos munici-

pals formats principalment ab lo que 's recauda en las colectas de consums, pera subvencionar á un' ordre religiosa que s' estableix á Tarrasa á despit de la immensa majoria de la població.

Y perquè al cap de vall aqueixa subvenció? Perque 'ls escolapis donguin gratis la segona ensenyansa, de la qual generalment se'n aprofitan tan sols els fills de las famílies acomodadas.

L' obrer necessita classes d' arts y oficis, y ja es sapigut que 'ls escolapis estan inhabilitats pera donar aquesta ensenyansa profitosa.

Dos ó tres mil pessetas á tot estirar valfan els terrenos adquirits pera construir-hi l' tercer dipòsit del Lozoya y á pesar de tot se'n van pagar dos milions.

S' ha tractat de fer llum sobre aquest escandalós robatori, y no ha sigut possible. La responsabilitat no la té ningú.

Així van totas las coses d'Espanya: roba y gasta bona roba—y riute de lo demés.

Ja la guardia-civil no s' emplea en perseguir als lladres: està massa ocupada en fusellar als obrers declarats en huelga.

Un periòdic demòcrata diu:

«Primero la patria, después la democracia y en último lugar la forma de gobierno.»

No hi estem conformes. La patria, la democracia y la República son els tres ingredients inseparables de un sol ideal. Units fan l' efecte: destriats no poden curar, y si són donan per molts vegadas pera las meus monstruosas apostasias.

Ab motiu de lo de Gibraltar ja s' tracta de contractar un empréstit de mil milions... Perque es allò: qu' van tenir el seu empréstit els silvelins? Donchs ¿perquè no han de tenirlo 'ls de 'n Sagasta?

Vingui, vingui prompte un nou empréstit, y sobre tot donguis ocasió de que pugui cantar-se a duo per en Villaverde y l' Urzaiz, aquell tango que comensa així:

«Ay mamá, qué noche aquella!»

Per supuesto que ja tenen destí 'ls fondos que s' adquireixen per medi del empréstit.

Se'n comprará armament, se crearà una esquadra. Això últim sobre tot. May siga sino per utilzar la bona sombra que té 'n Moret en la compra de barcos que 's pagan á pes d' or y 's venen després á preu de ferro vell.

De totes maneres convé qu' estiguem previnguts. Perque encare que 'ls inglesos s' abstinguin de desembarcar 40,000 homes per aixampliar la sona de Gibraltar, y 'ns deixin estar tranquil, el gran qu' es que es 's fassí l' nou empréstit, y tinguin 'o per segur: lo qu' es d' inglesos no 'ns ne faltarán.



PORT DE CAMBRILS, 10 de juliol

L' ensotanat del Port, traballa ab èxit en l' organització de professións y festas, y com es un home bastant franch y amic de fer favors, resulta que 'l seu colega de Cambrils se queda á las capsas, quedantseli el magatzem casi sense felicres. Jo 'm miró ab curiositat aquesta lluya que fins crech donarà per resultat el tancament de una iglesia, per falta de concurrencia, perque ni dos gallins cauen en un sol galliner, ni dos sotanats a Cambrils.

CAPELLADES, 15 de juliol

Encare que las eleccions no s' han d' efectuar fins al novembre próxim, el carboner mistich ja té conjuminada la seva candidatura de circundas y neos ab la que pretén lluytar contra 'l poble liberal. Crech que no per llevarse tant d' hora, sortirà per ell el sol. De totes maneres la seva intervenció en un assumptu tan ajé á la misió espiritual del clero, demostra la manera que té de agrair el donatiu de 5,000 pessetas ab que 'l poble va contribuir á la restauració del seu temple parroquial. No està mal que 'ls Pantojas se donguin á coneixer tals com son.

BALDOMÀ, 14 de juliol

Morf una pobra que demanava caritat, á pesar de lo qual, el corp qu' en la seva última hora va anar á ferli una visita se'n importà en el bech 80 pessetas que aquella havia lograt reunir, donantli á comprender que las gastaria en missas. ¿No hauria sigut millor que lo que implorant caritat va recullir-se, s' hagués esmerat en fer almoyna á altres pobres que prou ho necessitan? Indubtablement; pero 'ls cors tenen una màxima y es la següent: «La caritat ben entesa, comenza per nosaltres mateixos».

RUBÍ, 16 de juliol

Los quatre últims días de la setmana passada, van celebrarse aquí las festas carlo-jesuíticas tituladas del Sagrat Cor. Els clericals les havíen anunciatades amb pomposas invitacions, consignant que les prédicas correrían á càrrec del jesuita Aguilera, el dels braus y las quitzas. Els liberals, que ja de temps volíen posarli palla á l'esquella, per apagar el só de les seves insolencies, gestionaren la vinguda de 'n Pey y Ordeix, que per aquestes coses hi té la mà trencada, 'l qual desgraciadament no pogué venir per estar de viatje. Pero 'l sol anuncí de la gestió, sembrà 'l pànic en les files dels llançats que ompliren les cantonades de pasquines anònimes y sense peu de impremta ab el crit de Visca 'l Sagrat Cor!, havent-ne aparegut d' altres que portaven el de Viva Electoral! Abajo el clericalisme! ¡Mueran los jesuitas! ¡Viva la Libertad!

Hi ha motius per creure qu' uns y altres pasquines eran obra dels clericals, per veure si excitaven els ànimis y pescavan á algun liberal desprevingut. Ens confirma en aquesta creença l' haver posat el rector Lluís Giró, en coneixement de las autoritats superiors haver rebut un anònim amenassant de mort (axis se diu) s' feys la professió de la tarde del diumenge, per qual motiu aquells enviaren a Rubí un bon número dels de la cresta, sense previ coneixement de la forsa armada del puest, ni lo qu' es encare pitjor, de

Audit (per O. Junyent)



—¿Alont vá, senyora Mónica?

—A la Iglesia de Déu á buscar la gracia.

—Ja la pot buscar, que lo qu' es vosté no la trobará pas. ¿Que no s' ha vist mai en el mirall?

¿AIXÓ ES VIURE?

AL MEU AMICH, L' INFATIGABLE PROPAGANDISTA
D. ISIDRO RIUS

L LEGEIXO en un diari:

«Ayer noche, de una de las habitaciones de aquellas casas llamadas de vecindad, salieron desgarrados gritos de mujer, personándose en el cuarto algunos vecinos justamente alarmados.—El caso fué una sangrienta regerta entre marido y mujer pertenecientes á la clase más humilde, cuyo matrimonio se efectuó no hace ocho meses. Las personas que allí fueron con el fin de prestar auxilio sorprendieron un cuadro por demás triste y conmovedor: la mujer presentaba dos tremendas heridas en la cabeza de las que manaba abundante sangre producidas con un palo, y el marido permanecía de brujos y con los brazos cruzados encima de una mesa llorando amargamente y escondiendo la cara avergonzado.—Motivó la querella el que la mujer se venia quejando de la absoluta falta de solaz y expansión que le proporcionara el marido, justificando ésta su conducta en que el excesivo trabajo que le exigían sus amos para ganarse el sustento, le reclama un completo y diario descanso.»

Aquí tenim ben pintada la moderna, la culta, la civilizada societat. Entrém á l' ànima del quadro que nostres lectors tenen á la vista y 'ns faréim capassos de lo escandaloso y perversa de nostra organiació social.

Havíam vist ab trista freqüència matrimonis que 's tiran els plats pel cap motivant-ho infidelitats conjugals, carencies de traball, sospitas d' adulteris, vanitats y coqueterías de la muller, ganduleria del marit, borraxeras, celos, aficions á jugarse la senmanada, en ff, sabíam de baralles domésticas promogudas pels mil aspectes que ofereixen les humanas debilitats y la falta de medis econòmics; pero lo que francament me veu de nou es que hi hagéus reninyans matrimonials porque 'l marit no proporciona á la muller la expansió y recreo que recomana la moderna civilisació; y aqueixa devia ser la única desgracia que 'm faltava coneixer.

Trist y repugnant ha de ser un espectacle aixís, á major abundantament quan encare 'viu en plena lluna de mel... A molts els haurà fet riure la narració que 'm serveix avuy de tema, y realment, mirada la cosa superficialment, es cómica; pero lo qu' es á mí aqueixa pobresa dona que avants de vuit mesos de ser casada 's rebela contra 'l seu marit, plorant sas il·lusions mortas, m' inspira compassió; y no menos llàstima m' inspira son marit, que comprench lo terrible malestar que s' apoderaria del seu ànim al notar que sa dolorosa condició de modernària no li permetia satisfer una cosa tan posada en rahó y tan necessaria á la vida com la que se li reclamava. El seu plor y la vergonya denotan prou clar la seva amargura.

Y no es encare aixó lo mes sensible, sino que precisaument el verdader culpable del rompiment de la santa pau de la llar no trobi qui 'l castigui, que quedí impune aquell que 's complau en convertir la fraternitat domèstica en niu de serps d' una fredat glacial. ¡Ah, egoista individualisme... ets un canalla, un criminal!

Que 's contemplin en aqueix mirall aquelles noyses que careixen de bens de fortuna. Al casarse pensan, potser sense saberlo, que tenen dret al amor, un dret innegable, mes gran encare y mes sagrat que 'l dret á la vida, ja que es, per damunt de tot, lo dret á la vida de la especie humana, tan necessari, que la mateixa Naturalesa ho ha escrit d' una manera impossible de borrar en la constitució física dels sers. Al casarse somnfan misterio-

sos ideals: la hermosa soletat de dos que 's confonen formant una sola humanitat, de dos que aïslats en los suaus llisos del llit matrimonial ó en lo desert del passeig, ruborosos encare abixan la veu y colocan els llavis á cau d' orella pera dirse que 's volen, que s' estiman, com si tinguessin por de que las branques dels arbres que 's balancejan rialleras á las carícias del vent ó l' ayre que petoneja las caras, vajan á interrompre la intimitat dels seus amors.

Aixó anhelan y suspiran las abandonadas de la fortuna, las noyes mes interessants de la societat precisament per las agrurás á que 's veuen supeditades, y aqueixa hermosa vida poètica que s' imaginan (pobres! es la que no poden obtenir, la que equivocan ab motiu de sa absoluta carencia d' afició á analisar y ferse cárrec del il·logich, del inhumà teixit social. Si estudiessin á fondo lo venenós ambient en que vivim fugint del cercle viciós en que 's colocan, sabrían que la mèl no s' ha fet per la boca d' elles, per mes dignas, per mes virtuosas, per mes guapases mossas que puguen ser, sino per las ricas, per las poderoses, encare que s' entreguin á la cràpula y al desvergonyiment: per las pobres la vida no es mes que una feliçió de la que ab sa obstinada indiferència ne son còmplices portant en lo peccat la cruel penitència.

Es trist veure á una dona en l' esclat de la ditxa y de la joventut com s' expresa y 's lamenta de sos desencants; y també es desconsolador notar que en lo siglo xx.º hi haja encare repatanos, homes curts de gambals ó per convencionalismes odiosos, que exclamen: «Sí apre que hi voleu fer? La vida es aixó, desenganyos, amargures, desilusions, esperansas que's desvaneixen, l' ideal que may s' alcança...»... y acaben la llissó per tornarla á comensar á manera de párvuls, com cansó del enfadós.

Cert que la realitat dels fets es aquesta. Els d' abaixa, els desvalguts trinan sempre; els de dalt, els poderoses, may perdent l' afició á optimir y com símbol una dona que, sense mes filosofia que un candorós cor, descobreix qu'en la opressió no sufreixen únicament els oprimits, sino que fins ne son partícipes elles que semblan posades al mon per consol d' aficions.

No pot negar-se aqueixa negra veritat; mes aquell insensat «qué hi voleu fer» fà nosa en la cantarella que de antiquada hauria de comensar á passar de moda; es una exclamació desgraciada, mística, idiotesca, indigna dels homes de cor, d' entesa y d' entendiment.

¡Qué s' hi ha de fer! Donchs traballar perque s' acabi tanta perversitat parant els peus asquerosos de qui vol trepitjar als que ja tenen prou pena ab la càrrega del traball.

Atenció mereixen els efectes; mes atenció mereixen las causas, ja que aquells despareixerán si s' exterminen lo que 's origina. Quan las ramas d' un arbre fan nosa, no es qüestió de podarlo, que tornarà á brotar: ha de arrençar-se de soca y arrel. Procurem arrencar, donchs, de soca y arrel els arbres que fan amarga la vida, y no malversem les energies tallant branques.

Aqueixas mateixas donas qu' exigeixen á sos marits drets que no poden concedir, y que moltas vegadas se venjan injustament llogant son cos á qui té per comprarlo, qu' es generalment aquell que ho fa ab diners apilats ab la suor del marit á qui burla tan ignominiosament, son branques que reben la vida del malhaurat tronch de l' inconsciencia y l' ignorància.

Aqueix tronch porta mala sava. Es el que fá aregar á aqueixas donas en lo confessionari, ahont hi troban gran consol perque 's asseguran netejar sas faltas y pecats per inconcebibles que siguin. Allí las predican resignació de haver nascut pobres y abandonadas. La tradició mosaica las hi pinta una vida de penas mentint un Déu de venjança que desde la altura del seu trono imposa per un sol peccat que may s' acaba de purgar, aquell que 'n diu-

hen peccat original (y tan original!) penas despiadades á una infinitat de sers ignocents. ¡Y aqueixas mateixas donas que tenen fills, que tan els estiman, que solzament elles son capassas de arribar per sos fills al sacrifici, no atinan á meditar que quin Déu serà aqueix á qui ni 'l sacrifici de son propi fill el comou y li fá borrar la trementa sentència.

Per pagar aquell ditxós peccat comés per Adam y Eva, en el que rosaltres res hi tenen que veure, diuen que 'hem de passar una vida de dolor implacable, que per amargar lo present ditxós porta al pensament la possiblitat del porvenir plé d' angunias, que posa en l' avuy venturós lo demà negre y pahorós... ¡Ah, farsants! Donchs per qué 'ls rics han de ser de millor condició?

Mentre el proletari no tinge ben garantida la vida y tot lo inherent á ella, tindrà rahó de sublevársela la sanch. Avuy l' obrer viu en un complet abandono, y avuy la pena de viure aixís? No; si aqueixa absoluta falta de consideració ha de ser de la vida, y no. Si viure es estimar per pudrirse en traballs de mines y fàbricas y estar subjecte á tota mena de privacions com á recompença de la utilitat que de son traball porta l' obrer á la societat, no val la pena de viure

La vida ha de ser dolsa y alegre. En la Naturalesa tot somriu, tot canta, tot... menos l' home que aferrat á la ciència, á las teories y á sos sistemes, inventa cada dia un medi que serveix per sa propria tortura.

Pregunteu á aquella dona casada que plora sa condició com d' enclaustrada, qué es lo que li causa pena, y no sabrà dirvoslo, quedará muda; pero escotileu 'l cor; ell vos dirà ben clar que 's causa sa pobreza d' instrucció y d' esperit, porque no ha sapigut fer entendre al seu marit que uns minuts de felicitat valen mes, infinitament mes que tot l' del calculista que 'ls hi roba.

La riquesa, veneno de la societat, jo no la somnió, ni m' enlluhera. Aquest concepte hauria de contagiar servint de norma á tot obrer. ¿No es la riquesa que declara la guerra mes despiadada al proletari? Donchs, foradadú ni rastresterme i guerra á la riquesa!

Recordo que Balmes feu la següent pregunta: «Som bons perque som ditxosos ó som ditxosos perque som bons?» Jo contestaré degudament la pregunta d' aquesta manera: Hi ha molts sers que no gosan de la felicitat perque son dolents sense saberlo.

Y que 'n prenguin nota y ho recapacitin els que sufreixen fam y sed de justicia.

N. BAS Y SOCÍAS

¿QUÀN COMENSÉM?

Si bé jo no tinc cap vici, tinc fets en camí trent anys; y tinc dues criatures que las idolatre tant, que per ellas donaria de moros tota la sanch.

Els meus pares van donarme, fent sacrificis molt grans,

l' educació necessària per no morir de fam.

No soch sabi, ni molt menos, pero... coneix concejals, que sapiguent mens encare que jo, no traballan mai.

No perque siguin bagarros... pero vam... es igual.

Seguint, donchs, la meva història, com no 'm feya po'l traball, vaig apendre cert ofici poch lucratiu, pero honrat, y al sentir uns certos desitjos molt naturals de la carn, fugint de perills innobles

vaig fe lo que 'ls altres fan; vaig buscarme una xicotona bona com un tres de pa y al cap de poch, ens llegíam l' epistola de sant Pau.

Vaig trigar un any á ser pare, y com sol passa als casats que son pobres y s' estiman, al cap d' un altre any escriví... teníam bateig á casa, comensant els mals de cap.

Lo jornal que jo guanyava lo dia que 'm vaig casar, es lo mateix que avuy guanyo... iixó que tinc cabells blancs!

Pero 'ls gastos d' una casa, avuy dia tothom sab

que son molt distints de l' que eran.

Avuy, tot va molt mes car;

llloguers, cédulas, impostos...

Lo que m' enardeix la sanch, es que jo no pugui viure tenint lleugeres las mans, y en camí quatre polítics,

surtits de qualsevol part

y enriquits ab malas manyas,

ens fan suar com esclaus,

escarnint nostre pobresa ab sas disbauxas y farts.

Y quan veig que jo traballo tot lo dia ab gros afany

sens que 'l jornal may m' arribi,

quau veig aixó, ciutadans,

pensó que fa molta falta... iun escarnit general!

LLOUIS G. SALVADOR

SI M' EMBRUTAS T' ENMASCARO

Un párrafo de Tolstoi:

«L' Iglesia russa sosté l' esclavitut tant á Europa com á Amèrica.

«La Iglesia russa permet que s' acoplin una forta robada al traball dels germans oprimits.

«Ser rich en mitj dels Llátzers que s' arrastran sobre las taules del festi es cosa, no sols permesa per l' Iglesia, sino també per ella elogiada, si al mateix temps se fa á l' Iglesia un que altre donatiu de un mil.

«Defensar la fortuna per la violència contra 'ls traballadors, tancarlos en presons celulars, posarlos grilles als peus, lligarlos á carros, condemnarlos á mort, tot aixó mereix la benedicció de la Iglesia russa.

«Passar de festa tota la joventut y anomenar després matrimoni á una de aqueixas festas, y obtenir la benedicció, es cosa corrent. *

Aqueixas mateixas donas qu' exigeixen á sos marits drets que no poden concedir, y que moltas vegadas se venjan injustament llogant son cos á qui té per comprarlo, qu' es generalment aquell que ho fa ab diners apilats ab la suor del marit á qui burla tan ignominiosament, son branques que reben la vida del malhaurat tronch de l' inconsciencia y l' ignorància.

Aqueix tronch porta mala sava. Es el que fá aregar á aqueixas donas en lo confessionari, ahont hi troben gran consol perque 's asseguran netejar sas faltas y pecats per inconcebibles que siguin. Allí las predican resignació de haver nascut pobres y abandonadas. La tradició mosaica las hi pinta una vida de penas mentint un Déu de venjança que desde la altura del seu trono imposa per un sol peccat que may s' acaba de purgar, aquell que 'n diu-

Destruir l' espiritualitat que predican á forsa de mals exemples.

Procurar que 's pobles alsin els ulls al Cel com uns badochs pera millor explotarlos y oprimirlos, assegurantse aixís el domini de la terra, qu' es l' únic Cel positiu en que elles creuen.

X.

LLEO XIII

JUTJAT PER UN EX-SACERDOT

EMPS enrera 's trobava l' exabat Charbonnel á Brusselas, de ahont va ser expulsat baix un pretext fútil, pel govern catòlic de aquell país; pero avants de partir, accedint á las súplices del periódich liberal *Petit bleu*, concretà en un breu y sustanciós article las seves opiniós particulars respecte al Papa Lleó XIII.

Perque 's veji la claretat y l' acert de las apreciacions que conté l' reproduísm á continuació, literalment traduït al català:

«No hi ha cap dupte que Lleó XIII es un polítich, y un gran polítich per cert. Com á cap de la Iglesia, reconéixeho aixís es ferli un just elogi; pero com á Pontifice suprèm de una religió, aquesta qualitat involucra tal vegada una condemnatí discretament severa.

Lleó XIII posseeix l' esperit y tota l' ànima de un verdader diplomàtic: tracta las coses eclesiàsticas á la manera de negocis: se mostra molt despert, molt hábil, casi massa hábil.

La fí del *Kulturkampf* á Alemania y l' importància parlamentaria adquirida pel Centre catòlic que fa y destí á son gust la majoria dintre del imperi; la adhesió dels catòlics á la forma republicana en França y l' manteniment de las bonas relacions cordataris; las apariencies de simpatia pel catolicisme més liberal de alguns grans bisbats de Amèrica; certs avenson fets á la democracia y fins á algunes escolas les més moderadas del socialisme, per les solemnes encíclicas sobre la «condició dels obrers», veus aquí tot un esplet de nobles jochs de diplomàtic continuadors gloriosos de las *combinazioni* romanes.

Pero en canvi, no trobarem en cap gran acte de aqueix reynat pontifical una sola inspiració de misericordiós evangelisme ni de generosa humanitat.

El Sultá roig fa degollar més de trescents mil cristians de Armenia, y 'l Papa guarda silenci, sense deixar sentir la protesta de la pietat ó de la cólera.

Son perseguits al Alger y al Austria desventurats juheus indefensos, y 'l Papa s' absté de reprobàr á las bandas clericals que han desencadenat els odios mitj-évals del anti-semitisme.

La catòlica Espanya, mesclat el clero ab la soldadesca, esplota, devasta y aixafa exercint una tirània sangrenta de devoció Cuba y las Filipinas; y 'l Papa deixa fer á la molt catòlica nació.

Per fi, alguns demòcr

¡SI QUE 'N SON!

 s inútil que protestin, fentse 'ls indignats: el llevet del regionalisme fou reaccionari; reaccionaria ha de resultar la pasterada.

Desde que van apareixer, ab la febre d' espicossa per aquests camps la grana ab que volen omplir-se 'l pap, no han fet res més que mos-

trar les seves tendències reaccionaries. ¿Qui si va ferlos renegar de la lloca catalanista que 'l havia covat al calor del programa de Manresa? En Polavieja, el general cristian, com li deyan-Res els hi va fer que portés les mans tacadas ab la sanch del infeli Rizal: se 'n hi van anar perque era un adalit dels clergans y perque suposavan que portava molt pinyó: ja que 'l reaccionarisme y la gana van en ells estretament units.

¿Qui va ser el seu capitán una vegada en Polavieja va trobarse fora de combat? El bisbe Morgades. De Scila á Caribdis; del ros de un general fanàtic, á la mitra de un bisbe intrigant.

¿Per què no se 'ls ha acudit mai, si tant estiman l'autonomia regional, anar-se'n ab en Pi y Margall? Senzillament perque en Pi y Margall es republicà, lliure-pensador y enemic acèrism del clericalisme. Per això 'l van combatre jesuíticament, quan els elements literaris de *La Renaixensa* y de *La Juventut* varen proposarlo pera la presidència dels Jochs Flors. Ni en una festa literaria volian veurehi al gran apóstol del regionalisme. ¡Y després que 'l bisbe Morgades podia enfadarse! Perque ells son així: entre la idea y la mitra, la mitra es lo primer.

Pera compendre que portan en las entranyas las aficions ultramontanas, no hi ha necessitat de citar fets, com l'haverse negat á publicar l'anunci del drama *Electra* de 'n Galdós; com el de haver deixat passar sense un elogi la valenta defensa que del acta del regionalista Sr. Larosa per la Seu de Urgell, va fer el Sr. Ballesteros, per ser el Sr. Ballesteros un bon republicà... y ells, en sas preocupacions reaccionaries, dels republicans no n'agraheixen res: ni 'ls favors.

No hi ha necessitat tampoch de fer formar en vista als redactors de *La Perdiu* y demanarlos la seva procedencia, ab la seguretat de que la major part d'ells resultarán *rebutigas de Seminari*.

Basta llegir aquest periódich: basta fixarse en la forma en qu' estan escrits molts dels seus articles. L'istil revela l'home.

Y l'istil de *La Perdiu*, plé de grosserías y insolencias, tatacant de murrialla, de purria, de canalla, de bretolada, á tots els que no peusan com ella revela que 'ls seus redactors sucan en el mateix tinter en que s' escribia 'l periódich carlí *El bram de la patria*.

No hi busqueu gracia, ni cultura, ni menos ingenio: no hi trobareu sino la paraula groixuda, intemperant y ordinariota que usan per las tabernas els llicenciatxs de 'n Savalls, y 'ls acòlits del capellá de Flix per las sagristías.

P.DEL.O.

FRUYTA NOVELLA

Esmeneuse—crida l'home, dintre la trona ficat.— Confessee totas las faltas, obriu l'arxiu dels pecats, espoleeu be las treyninas qu'á la conciencia fan mal, registreu be la memoria... fiqueuho tot dintre un sach, y al peu d'un confessionari aneuse á descarrregar.

Quan vos toqui vostra tanda, buydeho tot al davant de *Deu*, que tancat á dintre un cop d'ull hi clavará y ja l'autrà fet un exàmen de lo que s'ha de llençar.

La sòrt qu'ara se us presenta ja may més vos passarà, perque en tota una centuria no més n'hi ha un, junt d'any sant, els altres anys son heretges son diables els demés anys.

Aneuhí al confessionari, qu' allá dintre us jutjarà un home que no te faltas, un home sense pecat, un home que per vosaltres plora que tot li fa mal, un home qu'es tot puresa, no es home, no... les capellà!

Clava trompada á la brana del cubell, com demonstrant á tots els fidels qu' escoltan la grapa que hi te á picar, baixa tot corrent la escala y al ser á un recòd amagat se fies dins la garita dispositat á garbellar totas las conciencies brutas que s'hi vagin acostant.

Al sortir de la barraca, sal de Madrid dels pecats, aquell ministre de Cristo no sab qui'n carré agarfar.

—Per allí—pensa 'l bon home—hi ha un fornir que li dech pa; per qui, 'l sastre poca pena, que també voldrà cobrar el manteu y la sotana que ja vaig tirá als parrachs; si passo per 'llà aquell murri del sabaté 'm cridarà; per aquest cantó molt menys, trobo masses esguerrats que 'm vindran al darrera demandantne caritat; si segueixo aquella la plasa, segur que 'm surtiá al pas aquella pobra beata que li vaig pispá 'l cacau. Lo millor serà qu'enfili la travessia d'allà, qu'es ahont perilla menos la meva formalitat.—

¡Ara ves que son las cosas! Quan sens pena y descansat

seguía la travessia, iquí s'ho havia d'esperar! li surt una pobra dona, ab una criatura al bras, y li diu:

—Mossen Geroni: sembla que ja s'ha oblidat dels seus fills, que sempre ploran perque no 'ls hi puch dar pa.

—Ves; ja vindré una altre estona;

no m' amohnis, caram.

—Tots patim, mossen Geroni.

—¿Hasta tú pateixes?

—Clar.

—¿Vols dir qu'estás disposada

á engolirte un tros de... carn?

—Si me la dona vosté...

—Donchs, au: passa cap á dalt.

Y ab tota la parsionia

se tancan al quartó al clau...

tal vegada fa un registre

per si hi troba algún pecat!

—Pescadors iay! pecadors:

aneuhí tots sens tardar

á netejar la conciencia,

que *Deu* vos perdonará.

MARSAL BENAGES



UN SUICIDI

 A ja uns quants anys de lo que vaig á contar. Vivia jo llavoras á Igualada, y un dia que 'ns estavam al Ateneo prenent café, mon amich Ricardo llegia *La Publicidad*.

De sopte veig que cambia de color posantse blanch com un paper.

—Qué tens?—vaig dirla tementme que li hagués fet mal el café ó l'cigarro l'hagués marejat.

—Llegoix,—va contestarme senyalant un suelto de la *crónica general*.

Deyo així:

«Ayer tarde en el punto conocido por *casa Antunes* arrojó al mar una joven que tendría á lo más veinte años.

»Aunque acudieron al instante algunos barqueros arrojándose con singular arrojo al agua para salvarla, fueron inútiles todos sus esfuerzos, logrando solamente sacar su cadáver.

»Ignoráense los motivos que indujeron á esta desgraciada á tan fatal resolución.

»No ha podido averiguarse el nombre de la suicida, aunque por las iniciales D. M. bordadas en un pañuelo que se encontró sobre el cadáver, creéese que corresponde á dichas letras.

—¿Y qué?—vaig dir á mon amich després de llegar la gaceta,—realment es un cas trist pero es tan freqüent això dels suicidis, que no trobo motiu perque un mes ó menos t' afecti d'aquesta manera.

Agafantme pel bras, mirantme fit á fit y ab veu tan baixa que casi ni l'sentia, m' respondé:

—Es que tinch por qu'aquesta xicotxa s'iu Dolores Marlet y jo soch la causa de son funest determini.

—Tú—vaig contestar alsantme, tement per l'enfiment de mon amich.

—Jo, sí, es una historia curta que vull contarle perque sempre m' serà un consol trobar qui comparteixi ab mí el dolor de la mort d'aquesta pobra noya. Aném al passeig perque m' convé respirar bé.

Fora ja del Ateneo comensá mon amich així:

—Fá uns onze mesos que 'm trobava á Barcelona, y á la fonda hont menjava, hi posavan també quatre ó cinqu companyans aixalabrats ab quins cada vespre anava al café, al teatro y á fer bromas seguint cada nit unas quantas casas d'horizontals. Com a mí 'm feya mes fàstich que goig anar per aquells llocos, un dia, protestant son y mal de cap, vaig deixarlos al sortir del Liceo.

Ecls trencren pel carrer de Sant Pau y jo vaig anar Rambla avall fins á la de Santa Mònica hont tenint ganas de seure vaig ferho sobre un banc hont de ca 'n Gambrinus. Era per illá de la una.

Feyà poca estona que seya quan se m' posa al costat una xicotxa maquisima que, á pesar de las tirine trassas, sola com anava vaig pendre per una d'aqueixas desgraciadas que fan negoci ab el seu cos.

Ja sabs que no soch esquerp y ja anava á començar conversa, pero m' sorprengió y m' impresionà vivament véureli una llàgrima apunt de saltar de sos pàrpars, llàgrimas qu'ella feya esforços per contenir.

Vaig conéixer que no feya aquella comedia inmundia que fan algunes per interessar al que volen atraure, y ab un tó que tampoch podia pendre per burla vaig dirli:

—Miri, noya, si bé m' han impresionat las gràcies, molt mes fortament m' impresiona la desventura que sens dupte sobre vosté pesa; no ha ensoparat ab un jove de mals sentiments, ab això, si lo sé un desconegut no es obstacle pera que mereixi sa confiança, diguem lo que l'apena que si li puch ser útil no dupti que en mí ha trobat una desinteressa da ajuda.

Vaig inspirarli confiança ab aqueixas paraules y ho vaig conéixer perque arrencá vivissim plor sense posar ja cuidado en amagar las llàgrimes.

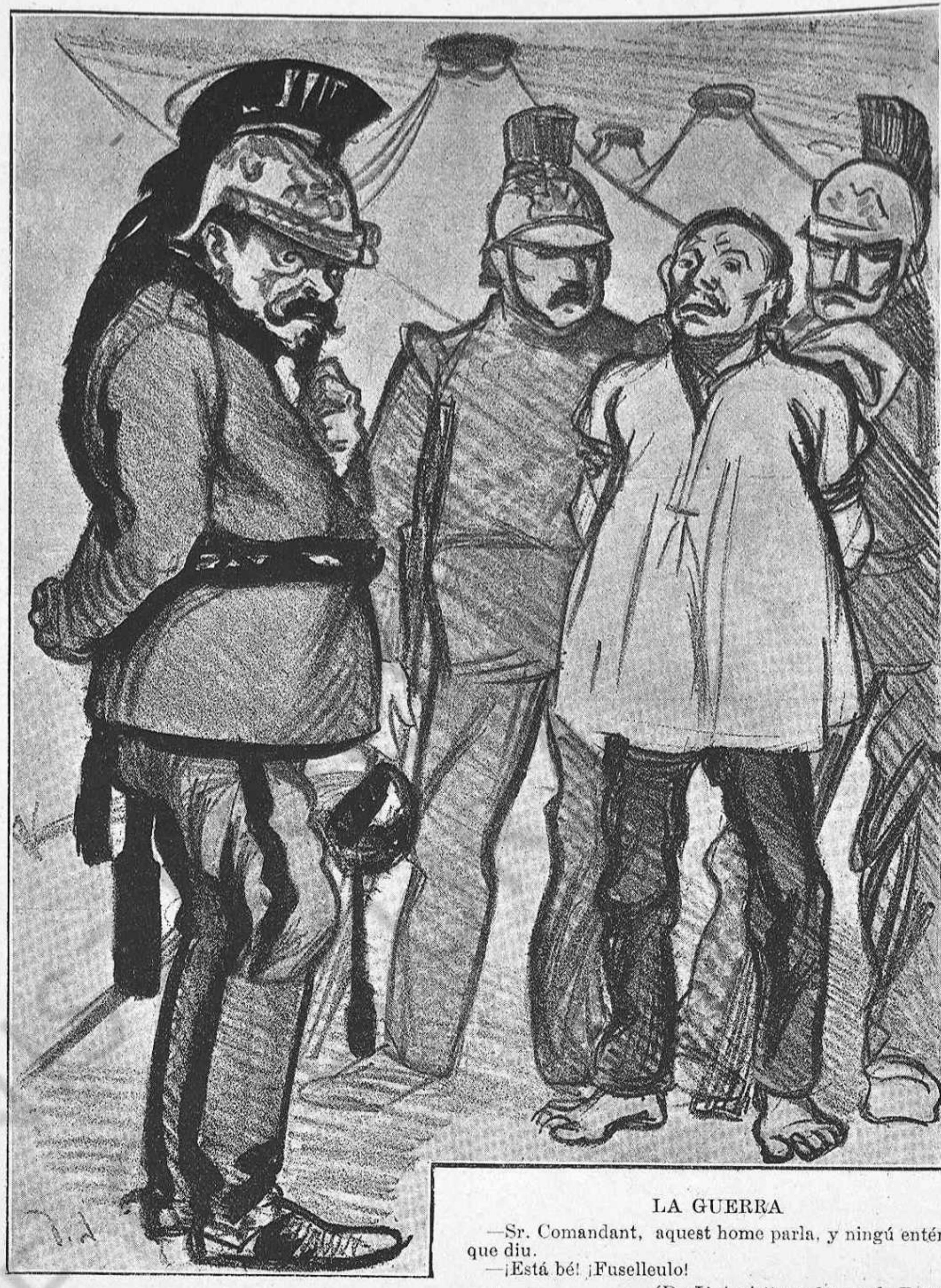
Confesso que vaig tenir de fer el cor fort perque no m' escapessin las mevas, tant me va comoure l'plor d'aquella pobra noya.

Vaig consolarla com vaig poguer y per no cridar l'atenció dels que encare passegaven vaig portarla al passeig de Colom ahont me contá sa curta y trista historia.

Se deya Dolores y era filla de Collbató; havent mort son pare que guanyava l'pá de la familia, quedaren ella y sa mare en la major miseria. Resolqueren baixar á Barcelona hont un de son poble havia buscatal una casa pera servir la noya y un'altra pera sa mare.

Ella entrá á servir en una casa de senyors hont

La caricatura al extranger



LA GUERRA

—Sr. Comandant, aquest home parla, y ningú entén lo que diu.

—¡Està bé! ¡Fuselleulo!

(De *L'Assiette au beurre de París*)

sas gracies no tardaren en fer sed al senyoret, un d'aquests tipos que creuen que 'ls diners els dispensan de tenir vergonya.

La mare entrà en una tendeta hont per la vida y un duro cada mes havia de fer d'escarrás.

Seguire bastant bé set ó vuit mesos, quan de repent cau sa mare malalta de gravetat. La Dolores corregué á ca'l tender, quí volia ja durla al Hospital dihidrati que tots els gastos y molestias que ocasionés ho pagaria ella, donantli ja de cop la meytat de lo que havia estalviat.

El tender qu'era un d'aquests homes sense conciencia, s'conformà ab l'intent de fer mes ó menos negoci ab l'enfermetat d'aquella dona y durla al Hospital quan s'acabarían els cordons.

Després de la una meytat dels estalvis, l'altre meytat; el senyoret que sabia la situació de la myona, aprofitàt llavors l'ocasió pera oferir diners que retaxà la Dolores ab orgull donant una llissó á aquell tip; no s'arredrà aquest y aumentant son desvergonyiment va fer corre 'ls dits recullint una tremenda bofetada que li va fer perdre l'mon de vista. Hi hagué l'conseqüent escàndol y l'resultat fou que la despatxaren punt' en blanch.

Sortí la Dolores plorant de casa de sos amos, ab el bagul y 'ls quartos d'aquell mes, y lo primer que va fer fou vendre tot lo que tenia al objecte de subvenir á las necessitats de la seva mare.

Eran las sis de la tarde qu'entrava á cal tender aparentant tranquilitat pero no apenaix á sa mare y entregava á aquell mal home dissems duros dels díuxit que entre soldada y producte de la venta havia pogut recullir. Animà á sa mare que la besà amorosament y sortí del quartó prenyat els ulls de llàgrimas que ab prou feynas podia contenir.

Anà á dormir á una fonda.

Això havia seguit vuit dies buscant casa y gasant l'últim ral que li quedava després d'haverse vengut fins las arrecadas, regalo de son pare que valien quatre duros y n'hi donaren quatre pessetas.

Durant aquell dia l'havia assediada una d'aquestes vellas repugnats que reclutan horas pera llençarlas al fanch d'aquests bordells, niuherada de les que ocupan l'últim grahol de la societat; mes la Dolores s'havia resistit valerosament.

Aquell vespre que jo la vaig trobar havia anat á cal tender hont pretexant que las visitas del metge eran caras y las medicinas mes y que portava molt gasto, li havíen demandat mes diners, amenassantla del contrari en fer dur la malalta al Hospital.

La Dolores sortí de cal tender desesperada, resolgent, per sa mare, empenyar l'única cosa que li quedava, l'honra.

Aquesta fou l'història que m'contá entre singlots y llàgrimas havent tingut d'aixugar las mevas en mes d'una ocasió.

Comogut davant de tanta desgracia vaig prometé-li, encar qu'escàs de recursos, salvarla del precipi hont estava abocada y vaig portarla á la fonda.

Devia ser quarts de tres; obrí l'sereno de la mateixa fonda y al véureme entrar陪伴at d'una xicotxa tan hermosa, perque t'asseguro que ho era molt, se dibuixà en sos llavis una rialleta entre estúpida y maliciosa que desaparegué á una severa mirada meva.

Vaig demanar un quartó separat del meu y la Dolores que, avesada á no trobar mes que cors ignobles, estava com extranyada de ma generosa conducta, va rompre en un plor fill del agrahiment, sens atinar sa boca á pronunciar cap de las frases de regoneixement que sens dupte omplian el seu cor.

Al endemà vaig llevarme demati; ella ja ho estava y l'cércol blavós de sos ulls demostrava que no havia clucat l'ull en tota la nit.

Vaig donarli deu duros per las primeras necessitats, ella volta portarne á casa 'l tender pera presentarme á sa mare com á son salvador, pero no vaig volgut, aconsellantli que res li digués dat l'estat grave en que s'troba, puig mes valfa que continuen pensantse qu'encare estava á casa de sos antics amos.

Marxà, després d'omplirme d'alabansas y parauas que demostraven son agrahiment, quedant en que aniria á dinar en qualsevol lloc, puig en aquella fonda no era prudent, perque donaría l'ull a la broma de mos companys, y á las dugas de la tarde ns trobaríem á la plassa del Duch de Medinaceli.

Aquell demati mateix vaig anar á casa d'uns senyors molt amics del pare y esplicantos l'estat d'aquesta xicot

La Benemérita, avans y ara (per R. Miró)

Va ser creada la guardia civil pera perseguir als lladres que infestaven els camíns.



—Y els lladres?
—Per ara bons, gràcias.

—Qui es aquesta Pilar? —va preguntarme ab un tó que m' va sorprendre una mica.

—Una noya á qui estimo y ab quí dintre de poch temps haig de casarme, —vaig contestarli.

No va insistir en parlarme de la Pilar, pero en lo restant de la conversa va semblar-me notar en sas paraules certa amargor.

Vam darrons las senyals per escriurens, vaig marxar, y, com es natural, no passava dia que no pensés en la Dolores y ab sa mare desitjant saber de la en-fermetat de aquesta última.

Al cap de vuit dies rebo un telegrama de la Dolores anunciantme la mort de la seva mare.

Considerer lo trist que havia de ser per ella anar sola al enterro, vaig marxar aquella nit mateixa á Barcelona y vaig assistir-hi.

Lo desconsol de la Dolores fou gran; pero ma participació en sas penas ajudá molt á aixugar les llàgrimas de sos ulls, segons ella mateixa m' digué.

Vaig quedarme dos días mes á Barcelona pera acabar de consolar-la, lo qual vaig conseguir á mitjas porque no cal que t' juri que realment va sentir la mort de sa mare moltíssim.

El dia de marxar y quan ja eram á la estació y 'ns estrenyíam per última vegada la má, m' fá de sopte aquesta pregunta ab una veu apagada com si fes un esforç al ferla:

—Y la Pilar?

—Bona, —vaig dir-li.

—Quan se casa?

—Aviat.

Va estrénym per últim cop la má y marxá precipitament, pero no tan depressa que no tingüés temps de veure una llàgrima que 's doná pressa á aixugar.

Vaig pujar al tren trobant molt natural aquella llàgrima que creya llavors derramada per sa mare y vaig tornar á Igualada.

Vaig anar altres voltas á Barcelona y al cap de temps vaig adonarme que tenia molta afició á anarhi, que ab qualsevol escuse desseguida corria á la capital y que cada dia anava essent mes intima m' amistat ab la Dolores, y tant, que vaig temer que aquella amistat no cambiés d' aspecte y 's tornés altra cosa, puig la Dolores deixava comprender, cada dia mes, un amor intèns, boig, per mí, que de mica en mica s' havia apoderat d' ella.

Resolt á no anar gens enllá y á no enlletjir la bona acció qu' havia fet, vaig resoldre apressurar mon casament que, com sabs, va tindre lloc avuy fá quinze días.

De tornada del viatjet que varem fer ab la dona, vaig escriure á la Dolores mon efectuat casament.

Havia de rebre la carta ahir al demà y temo será ella la suicida objecte del suelto de *La Publicidad*.

Aquí va arribar de sa narració en Ricardo y profundament conmoguts ens separarem no acuditsem altra cosa que dir-li estrénym la má:

—¡Potser no es ella!

Com de costum, al vespre vaig tornar al Ateneo; ja hi havia en Ricardo qu' aixis que 'm vegé m' allargà una carta, dihentme:

—Té, lleige i veurás si eran certas mas sospitas; me l' ha portada 'l correu aquesta tarda.

Y afegí baixet ab una veu que li sortia del anima:

—¡Pobre Dolores!

La carta deixa aixís:

«Ricardo: quan rebis aquesta ja seré fora de penas, no t' estranyi ma determinació. ¿Qué faria sola en el mon?

»No 'm queda al mon mes qu' un que m' estimí qu' ets tú, y tú no pots estimarme com jo voldria.

»Moro enamorada, estimante com es impossible puga estimar ningú més, y benehiente, perque gracies á tú avuy no tindré de darm'e vergonya de presentarme davant de la mare, allá en aquell cel hont saben apreciar-se 'ls actes per la pureza de las intencions.

»Perdoná'm lo disgust que, n' estich convenysuda, 't causarà mon últim acte y Deu te concedeixi la felicitat que 's mereix ta noblesa de sentiments. Adeu.

—Dolores Marlet.

No m' acudí altre comentari á aqueixa carta que la exclamació de Ricardo:

—¡Poble Dolores!

JEPH DE JESPUS

**LA CANSÓ DEL SIGLE XIX**

Quan apena caminava,
l' horrosa Inquisició
els passos me deturava
per anà á vida milló.

Tan vil Tribunal vaig treure,
y estirpantlo, de moment
desencadenats vaig veure
els passos y 'l pensament.

Escolteu la cansó
del sigle dels progrès,
escoiteu la cansó
del sigle de la rahó.

Molts perills y llarga estada
oferia 'l navegar,
y en tants sigles de durada
jo ho devia remediar.

Vingueren felissos días
que 'l geni 'm doná vigor,
y sobre 'l mar vaig fé vías
ab la forsa del vapor.

Escolteu la cansó, etc.

Quan ab calmosas galeras
s' havia de viatjar,
fins á las nacions properas
era penós arribar.

Ab els estudis que férem
y probas per tots estils,
aviat per tot estenguerem
férreas xarxes de carriols.

Escolteu la cansó, etc.

Per treure l' exacte imatge
del que 's vulgi y ab temps breu,
ensajos de tot il·lustrat
várem fé per tot arreu.

Preneu la ciència per guia,
al sol 's' van feballá,
y eixí la fotografia
que al univers admirá.

Escolteu la cansó, etc.

Ab llums débils y costosos
d' oli ó seu, en els tallers,
treballavan anguniosos,
en las vetllas, els obrers.

Ab ferm dalit procurarem
llum mes clar y menys escàs,
y ab constància al fi trobárem
l' esplendit llum del gas.

Escolteu la cansó, etc.

Las novas que s' esperavan
ab afany de punts llunyans,
son camí no acceleraven
tots els esforços humans.

Al llamp impetuós lográm
á la terra subjectá,
y ab el telégrafo, vārem
las distàncies esborrà.

Escolteu la cansó, etc.

Pera apreciar els avensos
que apareixen á desdi,
essent per tot tan estensos,
no s' lograva consegut.

De tot el mon, oferírem
reuní 'ls invents capsitals
y, per alcansarho, obrírem
Certámens universals.

Escolteu la cansó, etc.

L' accent, veu ó melodia
retindre y fé permanent,
concebirem que serà,
per las arts, ferm element.

L' esperanza ja 'ns alenta...
el fet portentós ja 's veu,
y 'l fonògrafo s' inventa,
fotògrafo de la veu.

Escolteu la cansó, etc.

En llum mes perfecta encare
l' humanitat va pensar,
mes instantànea, mes clara,
que 'm dongués nom mes preclar.

Del avens ab la potència,
cap obstacle 'm detingué,

—Fiat lux—digué á la Ciència,
y 'l llum elèctrich nasqué.
Escolteu la cansó, etc.

Deixo ma herència estimada,
de inagotable valor,
perque sigui millorada
pel sigle esdevenidor.

Si he donat fortà branzia,
que ell la dongué mes y mes;
que, com a mí 'm doná vida,
la trobi ell en el Progrés.

Aquesta es la cansó
del sigle dels progrès,
aquesta es la cansó
del sigle de la rahó.

FELIP CASALS

GREMIS NOUS

DESDE que Barcelona s' ha fet tan populosa ab l' agrupació de las poblacions veïnhes, s' hanfia d' estudiar una guia pels forasters, que sense necessitat d' haverla de comprar tothom trobés la persona á qui necessita, no sapien mes que las qualitats

6 aficions d' aquesta.

Jo hi he barrinat molt, y he pensat que en temps dels gremis, ja hi havia un sistema encaminat á aquest fi, si bé d' una manera incompleta.

Allavors, si algú venia á Barcelona y necessitava un sabater, se'n anava al carrer de la Tapineria, y allí 'l trobava; si li convenia un calderer, al carrer dels Calderers el tenia; si li precisava un argenter, anant á l' Argenteria 'l podia trobar; y així els que volian boters, espasers, dagayres, etc., etc.

Aixó ja feya estavilà molts caminades, pero are que la ciutat es mes gran, fins així s' ha perdut, perque 'ls oficis s' han escampat barrejantse per tots els barris, y 'l pobre que vé de fora y ha d' anar á casa un blanquer ó un passamaner, roda de Sant Pere á Sant Pau, y gracias que trobi un municipal que l' entengui y 'l dirigeixi á las Corts ó al Poble Sec.

El sistema dels gremis, donchs, m' ha fet pensar en què, aprofitant els noms dels mateixos carrers de Barcelona actual, per no donar que fer als Registres de la Propietat cambiant noms, podria formar una guia bastant completa. Empré per lograrho, no tindriam que concretarnos, ni siquiera fiscarnos en els gremis anticis, sino que deurià formar novas agrupacions, ó siga gremis nous.

Aném ja plantejat, en aquest escrit, part del nostre projecte, y si algun regidor vol proposarlo al Consistori, 'ns oferim á completar-lo ab tots els de-talls.

Els catalanistes furibundos, aquells que somian en fernos reculá un parellot de sigles pel cap baix, y que quan senten parlá en castellà s' posan las mans á las orelles per no sentirho, que's reunissen y se'n anessen á viure al carrer dels Vigatans, y allí hi estarián bé, perque tant el nom com el carrer son de l' època que anyoran.

Aquelles que, mes que de las feynas de casa seva, se cuidan d' anà á matà horas d' una iglesia á l' altra, tindrian que juntarse al carrer y á la piazza de las Beatas.

Els que son partidaris del régime absolut, y que quan veuen un liberal, per aniquilarlo voldrian tenir un trabuch á mà, que anessen á poblar el ca-rer de la Cadena.

Les que per fas ó per nefas s' han quedat per vestí sants y ja han passat el temps d' estar per mereixer, estarien bé al carrer de las Pansas.

Les que encare s' ressenten de la febra romàntica de la mitja centuria passada, y somian ab aquells Alfredos y Abelardos, que s' instalessen al carrer de la Lluna; y si encare fossen d' aquelles que remontantse mes amunt, deliran pels Cupidos y Narcisos, que residissen al carrer de l' Estrella.

Aquella á qui 'l negre 'ls hi fa nosa, y que per no saber de llegí ni escriure no poden millorar la seva condició, estarían perfectament al carrer dels Ases.

Tots els casats complaents, que, com si portesssen una vena als ulls, no s' adonan de l' intimitat de las seves mullers ab amichs ó parents llunyans, tranquilament podrían estarse al carrer del Bou. Y al arribar aquí sospito que en aquest punt algú ja va tenir aquesta meva idea anys enrera, y que abun-

dant molt els fulanos á que m' he referit, va fer que en la ciutat hi hagués dos carrers ab igual denominació, el Bou de la piazza Nova y el Bou de Sant Pere.

Als que assisteixen constantment á las sagristías, ajudan missas quan faltan escolans y accompanyan als mossens fins á casa seva, no mes que per besalhi la má quan els deixan al peu de l' escala, 'ls hi anirà com l' anell al dit del carrer de Sagristans; y si a mes d' això que he dit fossen amichs d' and a las professions, que lloguessen pis al carrer ó á la piazza de la Cucurulla.

Los maniferas, que escudrinyan si 'l vehí fá magarrufas á la minyona de casa seva, y si la vehina posa la cara riallera quan la va á veure un seu cosí, y que d' això y apariencias pel istil ne fan sellers y ho explican, corregit y aumentat, al porter, y á la tenda y á tothom qui se 'ls presenta, que s' instalessen al carrer de las Trompetas.

Aquells subjectes que molts no 's poden treure del damunt, que 'ls troben al café, 'ls accompanyan al teatro, no se 'ls hi mouhen del costat al cassino, per mes que procurin fugir d' ells que millor que aposentarse al carrer de las Moscas!

Els que sense demanà relacions formals á cap nota, passen per sota l' balcó d' una, pel davant de la botiga de un' altra, inspecionan á las que surten de missa y á las que entran al teatro, que disposin del carrer del Mico.

Las casadas, que estan á mata-degolla ab las cuñadas solteras, y que las hi maltractan els fills, y 'ls fan veure la padrina posantlashi dificultats per tot y procuran que s' desavinguin ab els marits, que s' trasladessent totas plegadas al carrer del Infern.

—No es vitrat que això seria senzill dirigir als foasters que busquesssen á algú?

Vindrà un, trobarà á qualsevol pel carrer y pre-guntaria:

—¿Sabràs abont vi Fulana de Tal?

—¿Qui es aquesta Fulana?

—Una que diuen si va tenir ó deixá de tenir rela-cions ab aquest y aquell y el de mes enllà, pero ara fa temps que porta una vida exemplar.

—Miri, vagí al carrer de las Arrepentidas y allí la trobarà.

Un altre.

—¿Podrà atrassarme á casa D. Mengano?

—¿Qui es?

—Es un senyó que no fá gayres anys que no tenia abont caure mort, pero va entrà á la Casa Gran y quan ne va sortí va fincarse y...

—No dugui més. El trobarà al carrer den Perot lo Ladre.

Vamos, crech que es la Guia mes práctica que podria establir-se. Ab una llista de noms d' habitants del carrer que hi hagués exposada á la porteria de la casa número 1, tothom, sense perdre temps, trobarà á la persona que li convingués.

PAU BUNYEGAS

gastaré uns quants mils rals, però 'ns proposém gasterlos ab molta solemnitat.
—Així ho espero. De lo altre, es dir, de guiar la nau pèl mar de les circumstàncies, jo me 'n cuidaré.

—Ja sab que à un simple avis telegràfic volérem tot al seu costat.
—Gràcies: tinc tot lo que 'm falta.
Si l' poble crida massa alt ó vol ensenyuar las ungles, els mausers se cuydaran de calmarli l' entusiasm; si 'ls contribuyents, al 'nar à cobrarlos el recibo, fan el tonto, ja se sab que ab uns quants guardias civils, oli en un llum. Per lo tant, à las penas punyaldades y als raigs del sol banyos de mar. Arreglarlo la mala: ab tota tranquilitat, y riquinse de 'n Soriano y deixin dí en Pí y Margall. Ha terminat el consell.
—Hasta més veure.
—Endavant.
—Guàrdinse de la calor.
—Divertir-se.
—Descansar.

C. GUMÀ

EN PREPARACIÓ

AGENCIA DE MATRIMONIS

Humorada en vers, per C. GUMÀ

NO, SENYORS

Cosas veredes del Cid
que farán fablar las piedras.

EMPRE havia suposat que lo de la campanya clerical acabaria en punta: lo que no podia imaginarse es que del mateix camp liberal, democràtic, republicà, sortissin vens més ó menos dissimuladas en defensa del clericalisme y de las or-
dres religiosas.

—Quins motius alegan pera justificar aquesta de fensa?

El principal, el criteri de la llibertat.
—La llibertat,—diuen—perque ho sigui de debò, ha de ser per tothom...»

—Si avuy—anaya deixen—s' emplea contra 'l clericalisme l' arma de la prohibició y del desterro, demà qu' ell se veji ab forsas podrà aprofitarse del exemple y emplejarla també contra 'ls seus enemicis, verbi gracia 'ls franc-masóns...»

—Quin dupte té que podrá ferho? No sols podrà, sinó que ja ho ha fet. Es altament pueril apuntar el temor de que 'l clericalisme pugui un dia perseguir als avansats, mogut pel exemple que aquests li han donat avans. Com si 'ls ultramontans necessitessin models ni exemples de persecució è intollerancia! ¿Qué més bon exemple, qué millor modelo qu' ells?

Pero això apart, la comparació que 'ls senyors democràtics, defensors circunstancials del clericalisme, fan entre aquest y 'ls franc-masóns, es tan falsa com injusta.

Els masóns escammen la llum y traballan pel progrés.

Els clericals fomentan l' obscurantisme y volen feners tornar enrera.

Els masóns elevan y dignifican l' home.
Els clericals el deprimeixen y l' anulan.
Els masóns son l' amor, la caritat, la fraternitat.
Els clericals son l' odi, l' egoisme, la violència.

—¡Altol!—dirán potser els democràtics clericals:

Aquesta argumentació no serveix.

—¿Per què?

—Lo mateix que vosté diu dels ultramontans, els ultramontans ho diuen dels masóns. Per vosté els masóns son àngels y 'ls clericals dimonis? Pues pels clericals els àngels son ells, y 'ls dimonis els altres...—

—Altol dich també jo: deixémnos d' àngels y de dimonis, no 'ns moguem de la realitat.

No vull sapiguer quins d' ells tenen las alas negras y quins las portan blanques. Al fi y al cap això no es més que qüestió de pintura.

Atingüemnos als fets. Pel fruyt se coneix l' arbre.

Els masóns may s' han apoderat de mí quatre dies després de neixe, pera portarme a una iglesia, mullarme l' cap y ferme entrar al seu gremi sense l' meu consentiment. Els clericals sí que ho han fet.

Els masóns may han vingut a escudriñar la meva conciència, ni la de la meva dona ni la dels meus fills, procurant arrencarme 'ls més fondos secrets en la obscuritat del confessionari. Els clericals sí.

Els masóns may m' han arrencat trossos del meu cor, valentse d' afalachs y embusterias, pera ocultarlos en un recó d' un convent, ahont de sera vius, amorosos è intel·ligents, n' han fet cadavres sense entranyas y ab el cervell atrofiat. Els clericals sí.

Els masóns no m' han cobrat cantitats per batejarme, per casarme, per enterrarme. Els clericals sí.

Els masóns no m' han marejat en el llit de mort, inclinantme á fer testament á favor seu. Els clericals sí.

Els masóns no m' han promés la felicitat futura, la eterna benaventurança á cambi de tantas ó quantas pessetas. Els clericals sí.

Els masóns, en fi, no han encés may las fogueras de la Inquisició, ni han expulsat a ningú d' Espanya, ni han fomentat llargues y sagnantas guerras civils. Els clericals sí.

—Què, donchs, tenen que veure els masóns ab els clericals? —A què comparar la llum ab la fosca, la pau ab la guerra, l' armonia universal ab el manament de totas les discordias?

—Es que si ara—tornan á dir els senyors democràtics defensors del clericalisme—si ara 's perseguiran als ultramontans, demà que 'ls ultramontans segueixen als masóns.

—Hermosa teoria!
Es com dir:—Senyors jutjes, no perseguiu als cri-

minals, perque si demà 'ls criminals arriban á manar, perseguirán als jutjes.—
Succèixerà lo que succeixerà, la rahó y 'l deber son primer que tot.

—Jutjes, á combatre als criminals!
—Demòcrates, á combatre al clericalisme!
—No ho feu! Sou uns mals jutjes.
—Retrocedeiu! Sou uns falsos demòcrates.

FANTÁSTICH



N Moret, que quan deixa anar la corda de la seva oratoria las hi aboca sense engalart, vā retroerre la vinguda del Esperit Sant, llançant llengües de foc sobre 'ls apòstols, perque anessin á predicar l' Evangelí en tots els pobles de la terra.

Suposava en Moret que 'ls infundí la possessió de una llengua universal, quan sigué tot lo contrari. En aquest punt l' Esperit Sant sigué regionalista.

Si hagués pensat l' Esperit Sant com en Moret, en lloc de llançar llengües de foc sobre 'ls apòstols, hauria fet caure sobre tots els pobles de la terra una pluja d' orellas, qu' haguessen pogut entendre l' Evangelí en l' únic llenguatge que parlavan els apòstols qu' era l' hebreu.

Pero en Moret pot desbarrar tant com vulgui, que ben probat está que als polítichs que desbarran, se 'ls nombra presidents del Congrés.

Se van obrint las portas de palacio.
Primer vā anarhi en Fréjoli: després D. Tancredo:
—Y encare dirán que la Monarquia no vā sent cada dia mes popular!

D. Tancredo té la pretensió de que se li regonega la invenció de la sort taurina qu' executa y se li concedeixi 'l corresponent privilegi.

No serà difícil que obtiga lo que demana.

Ja á Madrid li diuen el rey del valor. —Y desde quan els reys no han de ser objecte de totas las consideracions?

A Pavía (Italia) s' han reuunit els capellans, intimat al poble á que recompensei millor els seus serveys, puig de no ferho està resolts á declararse en huelga.

Per aquest motiu aquella població pot arribar a ser dos vegadas célebre.

La primera ho sigué en el sigei XVI per la batalla de Pavía.

La segona se 'n fará á entrada del sigei XX per la huelga de capellans.

Es de creure que 'l poble no desperdiçarà la bona ocasió que se li ofereix de immortalisar-se.

Ben mirat, en Sagasta es un dels homes mes conseqüents d' Espanya.

—¿Com vā començar la seva carrera? Exercint de franc-masó, al amparo del Gran Orient.

—¿Com l' acaba? Exercint de monàrquich y clerical, á la sombra del Palacio de la Plaça de Orient.

Ja ho veuen: sempre ben orientat.

Clarament y sense embuts vā dirho en el meeting del Tívoli:

—Jo també ho he sigut de cach; pero després de la perduta de las colonias vaig arrepentirme, y ara accepto las bases de Manresa.

En aquest mon d' enganys y trampas, qui no 's consola es que no vol: hem perdut Cuba y Filipinas; pero hem guanyat un Russinyol.

En Moret en el Congrés:

—Elogia la gestió de la guardia-civil en todas cuantas huelgas ha intervenido.

Vaja, ja ho sabém: de disparar al bulto ab el mau-sobre la multitud indefensa se 'n diu una gestió.

Y de pensarho y declararlo aixís en plé Congrés se 'n diu:—¡Quina barra!

La Marsellesa vā ser aplaudida ab calor pel poble barceloní, en la patriòtica festa celebrada pels francesos en conmemoració del 14 de juliol.

Y es molt natural: cantant la gent s' entenen.

En una de las festas celebradas als Jardins del Bon Retiro de Madrid, els prínceps de Asturias van estar patinant durant tots els intermedis.

Una veu que no sabém de ahont vén:

—¡Epi! Cuidado á reliscar!

—Qui? Ells?

—Vosté.

La veu te molta rahó, y sent aixís, callo.

Un eco de Sevilla:

—S' ha declarat l' estat de guerra.—Els telegramas rebuts després de la publicació del bando apareixen militatius.

Ja se sab: tant bon punt se proclama l' estat de guerra 'ls primers fusellats son els telegramas de la premsa.

El president de l' «Unió Catalanista», senyor Folguera, deya á Vilanova en el meeting que allí s' celebra, que 'l concert econòmic, sense 'l autònoma política seria un tres y no res, perquè cauria en mans dels mateixos polítics desacreditats que avuy dominan.

L' endemà, 'ls altres catalanistas—que no essent de l' Unió, deuenha esser de la desunió,—celebraven

La revista del cuerpo (per J. Llopert)



L' ARCALDE.—La ciutat us paga, y heu de fé bona cara á tothom.

NOSALTRES.—(Pobrets, d' hont la treurán la bona cara, si son tan lletjos!)

un altre meeting á Barcelona y sostenían que 'l concert econòmic era una gran columna pel sostinent de l' autonomia regional.

Si s' hi guanya ó si s' hi pert, no es una cosa prou vista; del concert, sols hi ha de cert, que posa un gran desconcert en el camp catalanista.

Ja torna á corre la brama de què en algún port del Mediterrani hi ha hagut cassos de peste bu-bónica.

No 'ns voldrà equivocar, pero creyém que 'ls espanyols, sufrint els governs que 'ns manan, estém inoculats per tota mena d' epidemias.

Un diputat digué l' altre dia á les Corts, que 'ls governs tots han tingut en abandono el ram de bestià, especialment el de llana.

El ministre d' Agricultura no li va contestar, perque 's trobava afonich.

Aquella mateixa tarda, pels carrers de Madrid hi havia una professió de Jubileu, guardada per la policia.

El minstre, encare que se 'n hi vají l' afonisme, pot estalviar-se la contestació á aquell diputat.

Si l' mateix dia va probarse que 'l govern, no sols no abandonava, sino que protegia als llanuts!

A quins s' abondona y no s' escolta, son als qui esquilan.

El dimars passat á Barcelona 'ls bombers varen estar de tràfèch. —Quatre foches en un dia!

No sabém que es lo que 'ls va ocasionar, pero sospitem que foren incendis explotatius.

Aquell sol que queya, fins havia d' encendre las pedreres dels carrers.



Tinch un germà jesuïta
y dos, frares franciscans;
vol dir que, parlant en plata,
com si no tingués germans.

*
—Fas un mitín? T' atropellan.
—Vas á votá? T' descalabran.
En aquest ditxós país
tot s' arregla á garrotadas.

*
—Respira, cor meu, respira,
respira ab tranquilitat,
que 'l senyor ministre encare
deixa respirar de franch.

*
—A la mar fuí por naranjas,
cosa que la mar no cría...»
Vaig anà á Madrid per modos,
y maranzas! no n' hi havia.

*
—Els municipals de punt
sòls per dos coses serveixen:
per cobrá 'l sou cada mes
y fer nosa per l' acera.

*
—Al portal de can Sagasta
vull posarhi aquest lletrero:
«President del Ministeri
y acreditad pastelero.»

*
—Las onades van y venen,
las brisas venen y van,
els rals que 'l govern ens pesca
¡ay! aquests no tornarán.

*
—Entrant al palau dels reys,
al veure aquell luxo bárbaro,
vaig exclamat ab cert orgull:
—Tot això soch jo qui ho pago.

*
—Quan sigui mort y enterrat,
digam:—Ja tením Repùblica
y veurás com tot seguit
m' also de la sepultura.

L. WAT.



Un dentista elogiant las seves dentaduras artificials deya:

—Miran, senyors, si están ben imitadas del natural que a algunes persones que las han usadas hasta feyan mal, y vinguieren á demanar que 'ls traigues. Recordo de un parroquiá que fins se 'n hi vaya corcar una.

Un jutje curt de vista, al presentarse á declarar un tintorer, que com tots els del ofici tenia las mans tacadas, li va dir:

—Que 'l testimoni 's tregui 'ls guants pera presar jurament!

Resposta del tintorer:

La propaganda al camp (per Mariano Foix)



—Qué'n trayéu de traballar, si lo que produuiu tampoch vos ho menjéu vosaltres!

Un ensotanat á un xicot molt llest:
—¿Quants Deus hi há?
—Tres.
—A veure, digas qui son.
—Deu t'ajudi, Deu t'ampari y Deu te fassi bò.

En una sagristia:
—Senyor rector—diu una devota—¿quànt me'n faria pagar de llegir els evangelis á n'aquest pobre fill meu, que té mal d'ulls?
—La costum son dos pessetas.
—¿No'hi podria llegar per una?
—Fugi, dona, fugi; per una pesseta encare hi perdriam diners.

En un teatro, diu un prestidigitador:
—¿Hi ha algun caballer que'm vulgui fer l'obsequi de deixarme un rellotje?
Silenci general.
Per últim se sent una veu que diu:
—Que li faria 'l fet una papeleta d'empenyo?

Un cessant se veu assaltat per un lladre que li apunta una pistola á la boca.
—Tiri, tiri, no hi fà res—diu l'infelís.—Aixís m'entrará al cos alguna cosa calenta. Fà dos días que no meno.

Un senyor té una filla que de tant lletja té ben assegurat el no casarse.
Un dia torna del café, esclatant d'alegria.—M sembla—diu—que al últim he trobat el gendre que havia somiat.

—¿Es rich?—li pregunta la seva senyora.
—No.
—Distingit?
—Tampoc.
—¿Té talent?
—Ni gota.
—Donchs ¿quina qualitat posseix pera fer feissa á la noya?
—Es terriblement curt de vista.



Si tens àvia y tens senderi,
guàrdala y no siguis flàvia,
qu' avuy, noya, qui té l'àvia,
pot entrar al ministeri.

Diu que 'l rey té un gran desfici
y qu'en certas ocasions
erida somniant, qu' es Alfons...
al fons de un gran precipici.

Hi ha qui cobra per setmanas,
hi ha qui ho fa cada trimestre,
també hi ha qui per se mestre
d'estudi s' queda ab las ganas.

Si cantant te 'n vas pel mon,
canta forsa y no t'espantis,
qu'estich cert que, quan mes cantis
mes gent anirà á la font.

Lo teu pare ja no't renya
perque 'm va veure abraçarte,
y es que ja va per donar-te...
algun dia un fart de llenya.

Si una porta, en un descuyt,
va deixá á mare morta,
no't fibis may de cap porta
monedas que sigui buyt.

Quan anem pels restaurants,
sempr'e m sembla que vols ostras,
y ho coneix perque de mostres
en portan tots els viatjants.

Avuy me deya 'l meu pare:
—Si veus, com novia, á la hermosa,
ja la veurás com es posa,
mil potingas á la cara.

M. CARBÓ D' ALSINA



A L' INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1. XARADA.—Al-pa-ca.
2. ENDAVINALLA.—Ombra.
3. TRENCÀ-CLOSÇAS.—La buena sombra.
4. CADENA DE PUNTS.—M O LL
O L L A
L L A N S A
S O N
A N T O N
O L I
N I U

5. GEROGLÍFICH.—Dos pescadors pescan nenes de vint.
Han endevinat totes ó part de las solucions del número
que passat els caballers: Manel Baliu, Un reventà tronas,
M. de C., Oliva Dolsa y Xarau de can Pous.



XARADA
Pels malats té molta estima,
beure prima;
una lletra molt rodona,
la segona;

musical veurás tú qu'es,
nota tres;
mineral molt valorat,
quart-girat;
y un cop per las eleccions
en un colègi de Gracia,
li va passar tal desgracia
després de llargs rahons
á en Primera-dos-tres-quart
per ferne la tupinada,
que al dari una garratada
me'l varen deixar baldat.

MUDANSA

A en Tot l' altre dia
jugant á total
en menos de un hora
vaig guanyarli un nap.

SISSET D. PAILA

TRENCA-CLOSÇAS

ARCADI BALAR

Formar d'aquestas lletras degudament combinadas lo
titul d'una obra fa poch publicada.

ANTÓN SOLA

ROMBO

Combinar als punts per lletras que llegidas horizontal
y verticalment diguin: Primera ratlla: consonant.—Se-
gona: en la vinya.—Tercera: nom d'home.—Quarta: tot
lo fà.—Quinta: consonant.

XECH DE LLANSÀ

GEROGLÍFICH

I

A Sr.

A

PAU PEU POU



Caballers: Un aprenent sarauista, Manel Baliu, Prat
D. Ullés, J. C. M. de Malgrat, Jaime Carreras Calzada,
Marqués de la Escarchofa, Un catamiliopinaire del
K. K. Ilfs, Herreypepe, Un embulica fils, Vergara, C. M.,
Miquel Llonch, Un reventà tronas, Paco Pallarés, A. Ri-
bas Ll. y J. Cristià Llombart: No, seyors; fa massa
calor.

Caballers: Eduardito, Marat de Juneda, Negrito de la

fonteta y Albertet de Vilafranca: ¡Y que vagin dihent
que no més son quatré gats!

Caballer: Fidel Delfí: Llàstima qu'estigu plena d'incorrecions.—Noy de la pega, R. Llefí, J. Costa Pomés,
S. de C., R. S.: Rebut y gracias.—J. Girbau Tordera: L'agudeza final es un xiste prehistòric.—Tomás Melé
Ruck (Premià de Dalt): Els de Premià de Mar ne saben
més. Per lo menos no ignoran lo qu'es un sonet.—Querubí Panarra: De tanto com n'ha enviat, seyor Panarra,
no més un n'aprofito; iquina barra!—E. Zola y B.:
¡Santa innocencia! Lo d'avuy no pot anà. Prengui paciencia.—J. y F. Bonaplata: Entre l'vers y la xarada quedo 'l que més m' agrada. Alló de la
Marceneta ho hem vist molt negre.—Q. K. Freda: Al
estiu tota cuia viu. Això diu el refrà; pero no diu que
hi hagin cuques que fassin versos tan dolents.—Albert
Griera: No acostumé a publicar poesías dedicadas, a
menos que sigui algun capo lavoro. Tan que vosté hi haurà presunt, oy?—Ernest Prats: Es l'última paraula
del art simbòlic. Ningú ho entendrà; y es de sentir,
perque 'ls versos son harmoniosos. El dibuix es d'un
gust tebi, esquitx y sugereix la por del Infinit.—Ramón
Renom: Dos qüintos.—Pescador del Gayà: Quan en
Gual feya versos els feya d'aquesta conformitat.—
X. Z. B.: Ab tot y ser tot tan súau y tan modernista no
té res de nou.—Quimet de la Quinteta y Compañía: Pas-
sió bé, ab la companyia.—J. Felip: Hi ha més díus que
bisbes á Vich.—Joseph Juan Martínez: La íntima està
ben trassada pero té poca sustancia. Lo demés no va.—
Met Garibaldi: La poesía es impossible y 'ls trenca-caps
son vells.—Manso n.º 1: Casí es assegurable l'inserció
dels epigrams.—Un catalanista: Fa olor de sacrificia, no
va.—Ploma y Tinté: Ja no li falta tot; ara, aixís que sá-
piga lo que 's pesca ja podrà escriure versos.—A. Ra-
beja (Sabadell): No havém pogut descifrar lo que palpi-
ta en el fons del seu article.

Colección Diamante (edición López)

ACABA DE PUBLICARSE

VENID Á MI...

por EL CONDE LEON TOLSTOI

Un tomo en 8.º, Ptas. 0.50.

LA BARRICADA

VERSONS REVOLUCIONARIS

del popular escriptor

Jeph de Jespus

Un tomo en octau de 112 planas esmeradament impres.

Preu: DOS rals

LA HUELGA

NOVELA ORIGINAL
de Sebastián Gomila

Precio UNA peseta

Imprenta de LA CAMPANA Y LA ESQUELLA, carrer
del Olm, número 8.

Tinta Ch. Lorilleux y C.